

YTTRANDE

Datum
2025-08-19

Dnr
R 63-2025

1 (2)

Justitieombudsmannen
Per Lennerbrant

Regeringskansliet
Justitiedepartementet

Yttrande över betänkandet Säkerhetspolisens behandling av personuppgifter (SOU 2025:49)

(Ju2025/00954)

Riksdagens ombudsmän (JO) har bjudits in att lämna synpunkter på betänkandet. Utifrån de aspekter som JO i första hand har att beakta vill jag föra fram följande.

Utredningen konstaterar att skyddet av nationell säkerhet är en nationell fråga och att verksamhet rörande nationell säkerhet inte omfattas av unionsrätten. Lagstiftningen bör därför inte vila på unionsrättslig grund. Jag har vid min granskning utgått från det ställningstagandet. Jag utgår därför också från att utredningens förslag inte innebär att Sveriges åtaganden enligt EU-rätten åsidosätts.

Det är naturligtvis viktigt att Säkerhetspolisen har ändamålsenliga befogenheter för att utföra sitt uppdrag. Samtidigt är det ett angeläget intresse att enskildas personliga integritet värnas och att behandlingen av personuppgifter inte överskrider vad som är godtagbart i ett demokratiskt samhälle.

Jag har ingen möjlighet att bedöma om den föreslagna regleringen möter Säkerhetspolisens behov. Det står dock klart att förslagen öppnar upp för att myndigheten kommer att kunna behandla synnerligen stora mängder personuppgifter. Komplexiteten av regleringen och omfattningen av behandlingen gör det svårt att överblicka vilken den faktiska effekten blir för den personliga integriteten.

Man kan inte bortse ifrån risken att förslagen kan medföra en ökad känsla av övervakning hos befolkningen som i sin tur kan få en avhållande effekt för utnyttjande av bl.a. opinionsfriheterna och begränsa den fria åsiktsbildningen. Även om effekter av detta slag berörs i betänkandet vill jag understryka att detta är något som nogsamt måste beaktas i lagstiftningsarbetet.

Det är välkommet att det föreslås ett förbud mot att behandla personuppgifter som innebär att en grundlagsskyddad meddelares anonymitet riskeras samt personuppgifter som utgör förtrolig kommunikation mellan en misstänkt och

dennes försvarare. Vad gäller kommunikationen mellan en misstänkt och dennes försvarare finns det dock behov av att det närmre utvecklas vilka uppgifter som skulle kunna falla utanför förbudet.

I betänkandet anges att det saknas tillräckliga skäl att ge ett förstärkt skydd för andra uppgifter som är undantagna vittnesplikt. Den frågan tillägnas dock förhållandevis litet utrymme och bör belysas ytterligare i det fortsatta arbetet.

Avslutningsvis vill jag, i linje med utredningen, framhålla att en effektiv och ändamålsenlig tillsyn över Säkerhetspolisens personuppgiftsbehandling fyller en mycket viktig rättssäkerhetsfunktion och bidrar till att upprätthålla det allmänna förtroendet för myndighetens arbete. Jag vill därför betona vikten av att de ordinarie tillsynsmyndigheterna ges tillräckliga resurser.

Yttrandet har beslutats av JO Per Lennerbrant. Dokumentet har fastställts digitalt och har ingen underskrift.

Rättssakkunniga Mauro Villaggi har föredragit ärendet och byråchefen Nils Västberg har deltagit i beredningen.